

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Ústav etnologie

Celetná 20
116 42 Praha 1
Tel.: +420 221 619 622, 625
E-mail: Leos.Satava@ff.cuni.cz

vyjádření k dizertační práci:

Iva Kotrbatá

Česko-německé pohraničí: obraz toho druhého

Průběh doktorandského studia I. Kotrbaté lze označit za zcela bezproblémový; dílčí zkoušky probíhaly dle harmonogramu.

Zejména v poslední dekádě se do roku 1989 opomíjené a tabuizované téma německé menšiny v České republice stalo v rámci společenskovedních prací výrazně frekventovanějším. Vznikla řada dílčích studií, lokálních monografií a dalších textů zaměřených na fenomén sudetských Němců, německé kultury v Českých zemích a česko-německých vztahů. Předloženou dizertační práci I. Kotrbaté tak lze chápat jako prodloužení zmíněné linie. To ovšem nijak neznamená, že by se jednalo o neoriginální text. Jeho osobitost je mj. dána úzkým vztahem autorky k oblasti Tachovska.

Autorka spojuje ve své práci dva aktuální společenskovední fenomény: tematiku dichotomie „my a oni“ s koncepcí „*oral history*“. Zvolené hlavní téma (stereotypy Němců v očích Čechů) je o to cennější, že s jeho pomocí lze poukázat i na řadu dosud jen málo analyzované psychologické pozadí česko-německých vztahů.

I. Kotrbatá ve vstupní teoretické části prokazuje velmi dobrou poučenost, týkající se nejen problematiky etnicity a etnické problematiky obecně; stejně tak je možno konstatovat i autorčinu kvalitní znalost historického pozadí a soudobé situace německé menšiny v (zejména západních) Čechách. Rovněž fenomény „předsudku“ a „stereotypu“ jsou nahlíženy poučeně a i s využitím soudobých paradigmat.

Originalita práce však spočívá především v empirickém výzkumu. Ten je směřován zejména na zmíněné prvky stereotypu/předsudku, jež se autorka snaží postihnout, analyzovat a interpretovat. I když I. Kotrbatá v daném kontextu dochází na řadě míst zdánlivě pouze k potvrzení (někdy i obecně známých či sdílených) fakt a formulovaných hypotéz, jsou samozřejmě i takováto sdělení cenná – zejména v souvislosti s jejich verifikací (té napomáhají i vzorně citované přepisy interview s informátory). Také výčet použité literatury je dostačující a reprezentativní. Na původní plán, komparovat region Tachovska s oblastí Šluknovského výběžku, byla bohužel autorka vzhledem k šíři takového projektu nucena rezignovat.

Ocenit je třeba i nejen velmi dobrou formální stránku práce, ale i její kultivovaný a čtivý styl, v nejlepším „geertzovském“ slova smyslu stírající hranici mezi odborným textem a literaturou.

Shrnutí: Studie I. Kotrbaté „Česko-německé pohraničí: obraz toho druhého“ vznikala systémově, s výrazným osobním nasazením. Autorka se ve zvolené tematické krajině pohybuje zcela suverénně. Ve své práci obsáhla velké množství (empiricky ověřených) aktuálních poznatků, jež jsou i dovedně analyzovány a interpretovány – svou výpovědní hodnotou tak přesahují pouhou dokumentační rovinu. Plně prokázala své schopnosti nejen při práci v terénu, sběru dat a jejich analýze a interpretaci, ale i v orientaci v relevantní literatuře a dalších informačních zdrojích.

Dizertační práci I. Kotrbaté je tak možno plně doporučit k obhajobě.

Praha 27.4.2011

Prof. PhDr. Leoš Šatava, CSc.